

Strategidokument för
hållbar tillväxt i Örnsköldsvik
2012-2015

INLEDNING

Örnsköldsviks kommun har under många år jobbat aktivt med utvecklingsfrågor. Näringsliv och offentlig sektor har samverkat framgångsrikt i detta arbete, först inom ramen för Vision 2008 och just nu inom ramen för Världsklass 2015. Arbetssättet har varit brett och inkluderande. Viktiga ingredienser har varit att hitta ett fungerande samarbete, dialog, gemensamma beslut och gemensamt genomförande mellan näringslivets aktörer och de offentliga organisationerna.

Sedan projektstarten har Världsklass 2015 drivit utvecklingsarbete med visionen att Örnsköldsvik ska vara en kommun av världsklass att leva i, arbeta i och att besöka. Målsättningen är att Örnsköldsvik ska växa. Strävansmålet har under denna period varit att Örnsköldsvik år 2015 ska ha 60 000 invånare och 28 000 arbetstillfällen. På grund av konjunkturförändringar bedömer vi att detta ej kommer att uppnås och dessa mål kommer att revideras under 2011.

Under 2011 kommer även struktur och inriktning på utvecklingsarbetet förändras. Vi byter inriktning från satsningsområden till att fokusera på fem utmaningar för Örnsköldsvik. Som analysplattform utgår vi i det fortsatta arbetet från den swot-analys som gjorts gällande hållbar utveckling i Örnsköldsvik. I analysen lyftes fem utmaningar fram som avgörande för fortsatt och långsiktig tillväxt i Örnsköldsvik:

1. REALISERA ARBETSMARKNADSREGIONEN
2. ATTRAKTIONSKRAFT I EN GLOBAL VÄRLD
3. KLIMAT, RÅVAROR OCH ENERGI
4. FÖRNYELSE OCH INNOVATION
5. DET FORTSATTA UTVECKLINGSARBETET

Dessa fem utmaningar utgör ramverket och viljeriktningen för perioden fram till 2015. De är vägledande för vilka projekt som ska drivas med stöd av de avsatta medlen inom Världsklass 2015. För att möta utmaningarna samlar vi och riktar de gemensamma krafterna. Utmaningarna utgör målbilder som alla, individer såväl som organisationer, kan bidra till att uppnå.

Nedan följer ett antal kapitel som alla har samma struktur. De börjar med en sammanfattande beskrivning av vilka förutsättningar vi har att utgå från i arbetet med varje utmaning, en kortare analys av faktorer vi har att förhålla oss till. Dessa bygger till största delen på swot-analysens slutsatser. (För den som önskar en fördjupning av analysen hänvisar vi till Swoten i sin helhet.) Därefter följer en vision för respektive utmaning som synliggör målbilden. Varje utmaning avslutas med en beskrivning av prioriterade projektområden fram till och med 2015. Inom projektområdena kommer projekt av olika storlekar att arbetas fram.

I. REALISERA ARBETSMARKNADSREGIONEN

1:1 BEFINTLIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

Genom att realisera en arbetsmarknadsregion mellan Örnsköldsvik och Umeå skapar vi goda förutsättningar till att nå framgång med de andra utmaningarna vi står inför. Etableringen av Botniabanan möjliggör en förbättring av Örnsköldsviks näringsgeografiska läge.

Grunden för denna utmaning handlar om Örnsköldsviks struktur i förhållande till sin omvärld. Örnsköldsvik är en till ytan stor kommun med mycket omland som i sig skapar stora möjligheter men även innehåller viss problematik. Örnsköldsvik är idag en egen arbetsmarknadsregion där pendlingsutbytet med omvärlden är begränsat. Avstånden har tidigare skapat svårigheter för befolkningen att pendla. Detta kommer med Botniabanan att förändras. Pendlingsutbytet mellan Örnsköldsvik och Umeå har under 2000-talet varit runt några hundratal personer. Totalt sett är pendlingsströmmarna i relation till arbetskraftens storlek små. Örnsköldsvik har varit starkt beroende av den egna utvecklingen och hur attraktiv man varit som alternativ för potentiella inflyttare. Genom att integrera Örnsköldsviks och Umeås arbetsmarknader med varandra byggs tidigare nackdelar bort.

2010 kom trafiken på Botniabanan igång vilket skapade nya förutsättningar för pendling och öppnade möjligheter för ett ökat utbyte och en gemensam arbetsmarknadsregion med Umeå. Denna förändring sker inte automatiskt. Det handlar inte bara om att det finns möjligheter till kommunikationer med snabba och fungerande tåg. Det är lika viktigt att skapa en ny ”mental” geografi. I ett norrlandsperspektiv är Örnsköldsvik och Umeå tämligen nära geografiskt, men i vardagen är det många gånger långt mellan kommunerna. Den geografiska identiteten formas bl.a. av det mediala upptagningsområdet men också genom erfarenheter och tradition. Ett omfattande arbete måste till för att invånarna ska få en bild av en gemensam region som inte begränsas av befintliga länsindelningar. Med en gemensam arbetsmarknadsregion förbättras Örnsköldsviks konkurrenssituation utifrån en rad aspekter:

- Ökar storleken på arbetsmarknaden och branschbredden
- Ökar möjligheter att attrahera inflyttning och nya företagsetableringar
- Minskar medflyttarproblematiken
- Ökar rekryteringsbasen för näringsliv och offentlig sektor
- Ökar möjligheter för invånare att byta jobb
- Minskar flyttbehovet för den som blivit arbetslös

1:2 VISION FÖR FRAMTIDEN

Umeå och Örnsköldsvik har vävts samman till en gemensam och stark Botniaregion. Människor som bor i Botniaregionen har en tydlig bild av den regionala tillhörigheten och rör sig naturligt mellan orterna, för arbete, studier, kultur och fritidsaktiviteter. Umeå och Örnsköldsvik är en gemensam fungerande arbetsmarknadsregion där man nyttjar varandras styrkor och olika kompetensområden för ökad nationell och internationell konkurrenskraft. Samverkan mellan olika aktörer i regionen är självklar. Botniaregionen har en gemensam bostadsmarknad med varierat utbud och de lokala medierna bevakar även över länsgränsen mellan Umeå och Örnsköldsvik.

1:3 PROJEKTOMRÅDEN

Strategisk regional plan

Umeå och Örnsköldsvik ska tillsammans formulera en gemensam viljeriktning och utarbeta en strategisk regional plan. Arbetet inleds hösten 2011. Målet är att tillsammans skapa förutsättningar för Botniaregionen, en funktionell arbetsmarknadsregion. Utifrån denna strategi görs sedan en aktivitetsplan för de kommande åren.

Aktivitetsplan för att realisera Botniaregionen

Den fleråriga aktivitetsplanen tar avstamp i den gemensamma strategin och bör inbegripa gemensamma aktiviteter på en rad områden för att stimulera och mobilisera krafter inom så väl näringsliv som det offentliga och civila samhället. Ur Örnsköldsviks perspektiv är det viktigt att arbeta med insatser som påverkar människors ”mentala” bild av regionen, den regionala identiteten. Det är också viktigt att genomföra aktiviteter som för människor samman och skapar faktisk rörelse inom regionen.

Några prioriterade aktivitetsområden för Örnsköldsviks del är:

- Aktiva insatser för att få till stånd en gemensam arbetsmarknadsregion. Exempelvis genom en jobballians mellan Örnsköldsvik och Umeå där större arbetsgivare ska inkluderas. Stimulera ett nära samarbete mellan arbetsförmedlingarna. Det blir väsentligt lättare att matcha kompetens mot lediga arbeten om den möjliga pendlingsregionen uppgår till nära 200 000 personer.
- Insatser för att förändra den regionala tillhörigheten genom samverkan med lokala medier och genom egna insatser för attitydpåverkan. Utreda om det är möjligt och intressant att genomföra en strukturell förändring av de lokala mediernas upptagningsområde.
- Örnsköldsvik vill delta och samverka med Umeå både inför och under Kulturhuvudstadsåret i Umeå 2014. Vi ska också genomföra ett antal egna aktiviteter och mobilisera kommunen inför 2014.

Vi kommer även att planera och genomföra egna aktiviteter för att mobilisera grupperingar inom den egna kommunen. Vi ska främja möten, utbyten och samarbeten mellan aktörer i Umeå och Örnsköldsvik och stimulera ett ökat resande mellan kommunerna.

2. ATTRAKTIONSKRAFT I EN GLOBAL VÄRLD

2:1 BEFINTLIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

Den här utmaningen fokuserar primärt på kompetens- och arbetskraftsförsörjning för Örnsköldsvik i ett framtida perspektiv. Konkurrensen om kompetensen och hur man ska klara arbetskraftsförsörjningen på längre sikt utgör något av en ödesfråga inte bara för Örnsköldsvik utan för samtliga kommuner i landet. Sveriges förändrade demografi med en större andel äldre samtidigt som andelen i arbetsför ålder minskar, kommer att skapa problem. Så även i Örnsköldsvik. Den demografiska utveckling vi står inför indikerar en större andel åldrande befolkning och att utbudet av arbetskraft kan komma att minska framöver även om befolkningen i sig ökar. Det gör att frågan om rätt matchning mellan utbud av utbildad befolkning och behovet av kompetens på arbetsmarknaden blir än mer central också på lokal nivå. Trots detta kompetensbehov finns det en stor andel unga och invandrare som står utanför arbetsmarknaden under en lång tid. Detta är problematiskt på flera nivåer bland annat då det kan leda till ökat utanförskap och frustration. Om vi kombinerar detta med tydliga flyttströmmar som under lång tid gått i riktning mot storstäder och vissa regioncentra underbyggs problematiken för platser som Örnsköldsvik som ligger utanför storstadsregionerna.

I Örnsköldsvik påtalas framförallt ingenjörskompetens som en kritisk faktor för kommunens tillväxt och utveckling. Här finns ett näringsliv där stora delar består av industri och tillverkning som är både utvecklings- och processorienterad, med produkter och tjänster på en global marknad. Detta gör kompetensförsörjningen till en avgörande faktor för konkurrenskraften. Ett minskat utbud av ingenjörer tillsammans med företagens riktning mot ökad efterfrågan på civilingenjörer och specialister kommer att innebära en tuff konkurrenssituation för Örnsköldsvik. Konkurrensen om kompetensen kommer att skärpas ytterligare.

På grund av den geografiska strukturen är vikten av goda kommunikationer med omvärlden en nyckelfråga för näringslivet. De stora företagen dominerar bilden av Örnsköldsvik, men de små och medelstora företagen står sammantaget för en större del av sysselsättningen. Deras utveckling är i vissa delar naturligt sammanlänkade med hur det går för storföretagen. En fortsatt kritisk fråga för många av de små företagen är att de drivs och ägs av personer som kommer gå i pension under åren fram till 2015. Utmaningen med att hitta nya entreprenörer som efterträder 40-talisterna utgör en av de strategiska frågorna att hantera för Örnsköldsvik.

Ekonomi och arbetsmarknad blir allt mer tjänste- och kunskapsbaserad. Det ser vi genom generellt ökad handel och utbyte i världen, men också genom att tjänster och service kraftigt ökar andelen av BNP. Även om vi fortsatt lever i en industriell värld innebär det samtidigt att tjänste- och kunskapsinnehållet ökar, vilket i sin tur driver på kraven på ökad kompetens. Det är numera individers lärande och användande av kunskap och kompetens som skapar tillväxt och nya värden. Turismen fortsätter att skapa nya jobb och högre exportintäkter. Den är också personalintensiv. Under de senaste tio åren har sektorn bidragit med nästan 31 300 nya jobb i Sverige, vilket motsvarar en ökning med cirka 24 procent. Det kan jämföras med den totala sysselsättningen i Sverige som har ökat med cirka fem procent under motsvarande period.

De demografiska problemen blir allt tydligare i västvärlden och den globala konkurrensen om kompetensen ökar. Därför kommer de avgörande faktorerna för regionala vinnare att handla om vilken nivå och vilka incitament man lyckas skapa för utbildning, forskning, utveckling och innovation. Ytterligare en faktor som kommer att vara avgörande för konkurrensen är hur väl regioner och länder lyckas skapa incitament för inflyttning, kompetensinvandring och integration. Detta kommer att gälla både avseende invandring och integration i allmänhet i samhället och för invandring och integration av kvalificerade studenter, forskare och specialistkompetenser i synnerhet.

Striden om kompetensen handlar främst om attraktion och konkurrenskraft. Att det finns förutsättningar för verksamheter och näringsliv att utvecklas på orten, samt att platsen är attraktiv nog för att behålla och locka till sig nya människor, verksamheter och företag. En styrka i Örnsköldsvik är att det finns en tradition av närhet mellan verksamheter. Vilket skapar ett gott samarbetsklimat och sparar tid. Trenden är att kompetens dras till större städer och kreativa miljöer. Utmaningen ur ett platsperspektiv är att arbetskraft och kompetens har blivit ytterst rörlig och föredrar miljöer som upplevs vara attraktiva och kan erbjuda en mångfald av både karriär- och livsmöjligheter. I och med det sträcker sig också frågan vidare än att bara handla om att vara attraktiv för arbetskraft och nyckelkompetens. Det handlar om att Örnsköldsvik som helhet utgör en attraktiv plats för såväl arbete som för boende och besökare, för alla åldrar.

2:2 VISION FÖR FRAMTIDEN

Till Örnsköldsvik söker sig människor för att leva, arbeta och besöka. Befintliga verksamheter i Örnsköldsvik utvecklas och nya etablerar sig här eftersom det är enkelt att rekrytera och få den kompetens som behövs. Örnsköldsvik ligger i en region som har goda kommunikationer med omvärlden. Utbildningssystemet och näringslivet har gemensamt fokus och ett nära samarbete mellan varandra som leder till att unga lätt hittar sin väg ut till arbete eller till eget företagande. I Örnsköldsvik hittar alla sitt boende. Det finns plats för alla och möjlighet att välja mellan olika boendeformer. Besöksnäringen blomstrar och har nu växt sig stark som en bransch där företag utvecklas och växer. Höga Kusten och Örnsköldsviks skärgård är vida känt bland nationella och internationella besökare som ett attraktivt besöksmål året runt. Örnsköldsvik är en dynamisk plats fylld med energi där unga känner framtidstro. Människor är trygga och får den omsorg som behövs.

2:3 PROJEKTOMRÅDEN

Arbetskraft och kompetensförsörjning

Vi ska stärka Örnsköldsviks attraktionskraft för att säkra framtida kompetensförsörjning. Primärt handlar det om tre områden:

- Utbildning

Utvecklingsprojekt som syftar till att höja utbildnings- och kompetensnivån så att människor i Örnsköldsvik har rätt utbildning och kompetens i förhållande till det som efterfrågas på den gemensamma arbetsmarknadsregionen i Botniaregionen. Det kan handla om att kompetenshöja eller omskola likväl som att yrkesutbilda. Utbildning och kompetens är nyckeln för att kunna få jobb och för att näringsliv och arbetsmarknad ska fungera och vara konkurrenskraftig. Nyckelinsatser handlar bland annat om att främja intresse för teknik och natur och olika yrken på

lägre nivåer. Att utveckla utbildningar och kompetensutveckling som matchar kompetensstrukturen på arbetsmarknaden, att utveckla och nyscha Campus Örnsköldsvik med unika utbildningar och utveckla samarbete och integrering med Umeå.

- Rekrytering

Örnsköldsviks arbetsgivare ska kunna nå, attrahera och rekrytera den kompetens som är nödvändig för att verksamheterna ska fortsätta att utvecklas. Genom att arbeta proaktivt och genomföra olika aktiviteter och projekt skapas ökad kompetensinflyttning.

- Attraktivitet

Örnsköldsvik ska vara en attraktiv plats för företag att etablera sig på eller fortsätta verka på. Men även en plats som kan erbjuda en attraktiv livsmiljö för människor att flytta till. Nyckelfaktorer i sammanhanget är att säkra hög kvalitet och tillgång till boende, kultur, vård, skola och omsorg. En av Örnsköldsviks styrkor ligger i den boende- och livsmiljö som erbjuds genom stadens attraktiva småstadskaraktär och levande stadskärna, med närhet till både vatten och natur.

Företagens utveckling

Vi ska arbeta för en ökad konkurrenskraft hos näringslivet i Örnsköldsvik vilket ger tillväxt i hela kommunen. Örnsköldsvik ska vara en kommun där man vill utveckla, starta, driva och äga företag. Vi ska arbeta för ett ökat samarbete och nätverksbyggande mellan företag. Ett aktivt arbete med att skapa fler tjänsteföretag måste utvecklas. Det kan exempelvis handla om kreativa näringar, industrinära tjänster eller turismföretag. Socialt entreprenörskap och sociala företag är ett framtidsområde som vi ska undersöka. Vi ska också arbeta för ett generationsskifte inom företag i Örnsköldsvik genom att skapa olika insatser som inspirerar och stöttar de som vill ta sig an ett befintligt företag.

Marknadsför arbetsmarknadsregionen

Som beskrivits i den föregående utmaningen så är det av avgörande betydelse att realisera en gemensam arbetsmarknadsregion tillsammans med Umeå. Det krävs offensiva insatser som medvetandegör och marknadsför arbetsmarknadsregionen. Attraktiviteten måste synliggöras och lyftas fram. Att Örnsköldsvik har tillgång till en större regional arbetsmarknad måste framgå som en självklarhet för dem som söker jobb eller boende i regionen.

Minimera utanförskap och arbetslöshet

Arbetsmarknaden är i mångt och mycket nyckeln för att känna att man tar en aktiv del i samhället. Örnsköldsvik har framförallt haft problem med en stigande ungdomsarbetslöshet och vid lågkonjunkturer försvåras de och andra utsatta grupperns möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden ytterligare. En avgörande insats är därför olika matchnings-, kompetens- och utbildningsinsatser. Att göra de som står utanför arbetsmarknaden redo och anställningsbara.

Skolan som tillväxtplattform

Det är avgörande att skolan och näringslivet närmar sig varandra. Det handlar inte bara om ett ökat antal studiebesök i dess klassiska bemärkelse utan det krävs långsiktiga och djupgående samarbeten parterna emellan. Alla i skolan, personal och elever, bör få tidiga, nära och personliga relationer till våra lokala företag och arbetsgivare. Ömsesidiga utbyten och samverkan där framtidens kompetensbehov står i fokus.

Turism som utvecklingsbransch

Turismen i Örnsköldsvik och Höga Kusten skapar nya jobb för unga och ger ökad omsättning för befintliga och nya företag. Örnsköldsvik ska till 2020 fördubbla den turistiska omsättningen och antalet årsarbeten i enlighet med den nationella strategin för besöksnäring antagen 2010. Trendspaningen säger att Åre, Swedish Lapland och Höga Kusten är de destinationer som förväntas bli vinnare i Norrland. Vi ska skapa nya reseanledningar till kommunen och ta marknadsandelar av andra besöksdestinationer. Exempel på viktiga strategiska områden för Örnsköldsvik de kommande åren; technical visits, utveckling av stadskärnan och handeln, evenemang, skärgården, landsbygden med natur- och aktivitetsupplevelser, konst och kultur, idrott samt att produktutveckla, paketera och sälja upplevelser.

3. KLIMAT, RÅVAROR OCH ENERGI

3:1 BEFINTLIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

Det har blivit allt tydligare att klimatförändringarna kommer att påverka vår framtid i mycket stor utsträckning. Klimatfrågan innebär ur ett omvärldsperspektiv både ett stort hot men också en enorm möjlighet. Det måste mycket snart till en kraftig global minskning av utsläppen, och det kan bara ske genom en total omställning av samtliga energisystem genom energieffektivisering, genom en mycket genomgripande utbyggnad av koldioxidfria energi- och transportlösningar samt genom användning av förnybara råvaror vid tillverkning av nya energieffektiva klimatneutrala produkter. Utveckling av bl a sol- våg- och vindkraft samt ökad användning av bioråvara är ett måste för att lösa situationen. Det är också viktigt att vara medveten om att en mix av alla energilösningar är nödvändig. Alla energislag och lösningar kommer att behövas och marknaden är enorm.

Potentialen för export av miljö- och energiteknik (cleantech), både varor och tjänster, är stor. Mycket beroende på nya internationella lagar och överenskommelser. Affärsmöjligheterna för Sverige i samband med detta är stora, både eftersom vi ligger långt fram inom miljöteknik och på grund av att vi har en lång erfarenhet avseende bistånd och internationellt arbete.

Beroende på den snabba ekonomiska utvecklingen som sker i utvecklingsländerna kommer tillgången till energi och förnybara råvaror att begränsas. Den framtida globala utvecklingen kommer att vara beroende av ny teknik. Den bild som också tydligt framträder är att om vi skall skapa en hållbar utveckling behövs massiva investeringar i forskning, utveckling och industriell produktion. Den nu snabbt expanderande cleantechbranschen är tveklöst en framtida vinnare. Alla ekonomiska sektorer och branscher kommer att påverkas av denna omställning. Transport- och resesektorn är två exempel och redan idag ser vi hur klimat- och råvaruanalyser genomförs av företag inom vitt skilda verksamhetsfält och många företag strävar efter att ligga i framkant på utvecklingen av marknadsmässiga skäl.

Örnsköldsvik är en av Sveriges ledande industrikommuner och som en följd av detta konsumeras en stor mängd energi per capita i kommunen. Därmed råder det inget tvivel om att energiomställning/effektivisering samt användning av förnybara råvaror, som vi har gott om, kommer att vara en nyckelfråga framöver. Det får konsekvenser och effekter på en rad områden. Den stora frågeställningen rör dock i Örnsköldsviks fall inte så mycket hoten som möjligheterna. I en kommun med stort kunnande kring industriell produktion och utveckling samt export över i stort sett hela världen är naturligtvis omställningsarbetet också en gigantisk möjlighet. Redan i dag finns flera företag och organisationer i kommunen med denna inriktning. Marknadsmöjligheterna är stora. Örnsköldsviks företag och organisationer har redan insett detta och pågående satsningar finns inom flera olika områden. Utmaningen att ställa om energisystemet och använda förnybara råvaror är dock större i Örnsköldsvik än i många andra kommuner beroende på vår stora energianvändning. Vi har god tillgång på alternativa energikällor och utmaningen här är att nyttja dessa på ett optimalt sätt.

Redan idag finns i Örnsköldsvik många goda exempel på både energieffektiv tillverkning samt forskning, utveckling och produktion av förnybara produkter.

- Framtidens bioraffinaderi, Processum, utmanar omvärlden och säger att ”allt som kan tillverkas av olja kan vi tillverka av bioråvara”. I bioraffinaderiklustret tillverkas redan idag många produkter av förnybar råvara och många fler är på gång.

- Elhybridtekniken är på frammarsch. I Sverige och i Örnsköldsvik finns ledande aktörer i utvecklingen av denna teknik.

- Förnybar el kommer att efterfrågas i större utsträckning i framtiden.

- Vindkraft behövs för att säkerställa en hållbar elproduktion. I Örnsköldsvik har vi skapat bra förutsättningar för etablering av vindkraftparker genom att upprätta en Vindkraftplan som underlättar för etablerare. Förutom vindkraft producerar vi nu förnybar el i ett kraftvärmeverk, genom mottryckskraft i industrin samt i vattenkraftverk.

3:2 VISION FÖR FRAMTIDEN

Örnsköldsvik är ett Ecostry city, en hållbar industristad där samhället som helhet aktivt agerar för att bli ett hållbart samhälle. Den offentliga sektorn, näringslivet, det civila samhället och enskilda Örnsköldsviksbor präglas starkt av en medvetenhet i hållbarhetsfrågor, vilket syns i förändrade beteendemönster och beslut. Industrin i Örnsköldsvik tar till vara på möjligheterna kring klimatomställningen och tack vare detta också vinner internationellt erkännande.

Energiomställning sker smidigt tack vare samarbete och stöd mellan olika aktörer. Örnsköldsvik ligger i framkant internationellt vad gäller hållbar produktion och hållbara produkter.

3:3 PROJEKTOMRÅDEN

Ecostry City – den hållbara industristaden

Arbetet sker främst inom det ekologiska hållbarhetsområdet som handlar om att långsiktigt bevara vattnens, jordens och ekosystemens produktionsförmåga och att minska påverkan på naturen och människans hälsa till vad de klarar av. Kopplingen är dock tydlig med det sociala och ekonomiska hållbarhetsområdet.

- näringsliv

För att möta denna utmaning men även nå visionen om att bli ett Ecostry city medverkar både små och stora industriföretag. Arbetet fortsätter med att engagera fler aktörer och branscher inom näringslivet och involvera fler företag att delta.

- staden och offentligheten

Fram till 2015 ska Ecostry city tanken vidgas till att innefatta aktörer som inte är industriella eller produktionsinriktade. Nästa steg i att förverkliga Ecostry city är därför satsningar och projekt som syftar till att få hela samhället i Örnsköldsvik att ta sig an utmaningen och skapa ett hållbart samhälle. Ambitionen är att det ska genomsyra alla delar av Örnsköldsvik och livsmiljön som helhet. Det kan handla om allt från stadens uppbyggnad till människors vardagsval. Det involverar även den infrastruktur som omger oss.

- energi

Örnsköldsvik ska sträva efter att bli världens första klimatsmarta industrikommun. Det handlar om att ta ett samlat grepp på klimatfrågan där organisationerna i kommunen också gemensamt hanterar energiomställningen och energieffektiviseringen som krävs i de egna organisationerna. På så vis kan man stödja varandra och dra nytta av gemensam kunskap. Goda exempel behövs och de koncept som krävs för att lösa frågan är utpräglade systemlösningar, det vill säga lösningar som kräver aktivt deltagande från företag, medborgare och kommuner gemensamt.

Affärsutveckling

Örnsköldsvik ska långsiktigt ta tillvara på de marknadsmöjligheter som kommer i spåren på energiomställningen. Ett helhetsgrepp på industriell utveckling av cleantech passar väl i Örnsköldsvik och det är viktigt att fortsätta den utvecklingen. Vi ska aktivt arbeta för att industriellt kunnande på orten kopplas samman med verksamhet inom forskning och utveckling, avknoppning, etablering, företagsinkubation, utbildning m.m.

4. FÖRNYELSE OCH INNOVATION

4:1 BEFINTLIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

I många scenarier och framtidsbilder som presenteras spås innovations- och förnyelsetakten i ekonomin öka. Fler och fler beskriver en innovationsekonomi där en av de viktigaste egenskaperna hos framgångsrika organisationer, kommuner och företag blir deras innovativa förmåga. Tjänste- och kunskapsinnehållet har ökat successivt i många branscher, vilket också lett till den allt tätare kopplingen mellan akademi och industri som växer fram på många håll. Sammantaget innebär detta att innovationsförmågan i en region eller kommun i dagens globaliserade ekonomi blivit allt viktigare.

Om Örnsköldsviks näringsliv förmår generera fler sysselsättningstillfällen kommer inflyttningen att öka. Förnyelse och innovation är alltså grunden för nya jobb. Ett annat skäl till att jobba för en ökad förnyelsetakt är de svaga in- och utflöden som en kommun av Örnsköldsviks storlek har. För att göra detta behövs medvetna insatser för att skapa nya impulser, nätverk, kontakter, attitydförändringar och öppenhet. Kreativa miljöer är attraktiva miljöer för den framtida kompetensen. Orter som präglas av de tre T:na: Talang, Teknik och Tolerans, ser ut att vara framtidens vinnare enligt R. Floridas forskning. Örnsköldsvik har samarbetsklimatet och grundstrukturen i ett starkt näringsliv men behöver fler arenor och kreativa miljöer för att öka möjligheter till förnyelse och innovativitet. Behov finns också av att arbeta medvetet med att öka öppenhet och tolerans i samhället för det som upplevs som nytt, annorlunda eller oliktankande. Örnsköldsvik behöver ett ökat inflöde av idéer, människor och kulturer in till kommunen och in i de kreativa utvecklingsprocesserna för att fortsätta utvecklas som en kreativ plats och utvecklingsmiljö.

Ett intressant och viktigt omvärldsfenomen i detta sammanhang är sociala medier. En viktig grundfunktion i de sociala medierna är så kallad reciprocitet, det vill säga att dela information. Någon har uttryckt det som att ”förut var du vad du ägde, idag är du vad du delar”. Den stora skillnaden mellan sociala medier och traditionella kontaktprogram, är att man via de sociala medierna når även sina vänners vänner eller människor med liknande intressen. Detta fenomen kan medföra stora förändringar och möjligheter för Örnsköldsvik inte minst ur ett förnyelseperspektiv. Begreppet lokalt får därmed också en ny innebörd. Geografin i det lokala blir socialt bestämd. Tidigare hade vi alltid våra vardagskontakter i vår geografiska omgivning, detta har genom den nya tekniken kommit att revolutioneras. En mycket sannolik utveckling är att användandet av sociala medier också kommer att påverka människors sätt att arbeta på distans.

En direkt konsekvens av detta är att chefer och ledare i olika organisationer behöver förhålla sig till fenomenet sociala medier. Rörelsen i exempelvis Facebook har gått från att handla om att umgås med privata kontakter till att numer röra sig om communities, många gånger arbets- och/eller intresserelaterade. Rena professionella nätverk inom ramen för de sociala medierna blir successivt allt vanligare.

4:2 VISION FÖR FRAMTIDEN

Innovationsekonomin i Örnsköldsvik är stark. Platsen Örnsköldsvik och företagen här ligger i frontlinjen vad gäller innovativ förmåga och är vida känt för sina kreativa utvecklingsmiljöer. Här finns ett flertal nav för forskning, innovation och entreprenörskap. Det finns en tät koppling medan akademi och industri, men också mellan akademi och offentlig sektor. Örnsköldsvik har starka in- och utflöden av människor och influenser och vi har ett samhälle som är öppet och välkomnar nya impulser och utveckling. Örnsköldsvik profilerar sig genom att vara föregångare när det kommer till att välkomna och nyttja nya tekniska möjligheter. Sociala medier är för oss en självklar plattform att vara aktiv på och Örnsköldsvik anammar snabbt nya och kreativa tekniska och kommunikativa lösningar.

4:3 PROJEKTOMRÅDEN

Samverkan mellan universitet och näringsliv

Vi ska stärka samarbetet mellan det lokala näringslivet och universitet, bl a Umeå universitet, Luleå tekniska högskola och Mittuniversitetet. Exempelvis genom att jobba målinriktat och strukturerat med ett ökat antal examensarbeten på orten samt satsa aktivt på att skapa gemensamma forskningssamarbeten där Örnsköldsviks företag samproducerar forskning med olika universitet och högskolor. Vi ska arbeta med projekt som syftar till att på olika sätt föra vårt lokala näringsliv och akademien närmare varandra.

Innovationsarenor och forskarmiljöer

Örnsköldsvik behöver ett nav och en samlingspunkt för innovation, förnyelse, forskning och entreprenörskap. Under de kommande åren är det prioriterat att arbeta fram det man kan kalla för ett Science/Research Center. En innovationsarena där människor och verksamheter kan mötas, samverka och gemensamt vidareutveckla projekt inom innovationsområdet. Det ska vara en naturlig och kreativ mötesplats för Örnsköldsviks uppfinnare och entreprenörer. Men även för den akademiska världen genom forskare och doktorander med Örnsköldsvik som bas. Vi ska stimulera innovationsförmågan hos människor och organisationer för att öka antalet tjänsteinnovationer. Vi ska också fortsätta stötta och gemensamt utveckla Processums framtida bioraffinaderi och BAEs intentioner med att utveckla ett internationellt elhybridcenter.

Dynamisk öppen miljö

Vi ska föra in nya impulser och idéer för Örnsköldsviks utveckling i form av konferenser, möten och nya diskussionsarenor. Vi ska bjuda in och nå fler människor och grupper som vanligtvis inte deltar i tillväxtarbete. Satsningar som syftar till att uppnå ett ökat flöde av influenser, förändra fast rotade strukturer, skapa ett öppet samhälle och bredare arenor för möten är viktiga.

Nätverk och samarbeten

Som en del i processen att föra in nya impulser, kulturer och influenser till Örnsköldsvik är det viktigt att vi ansluter oss till de i vår omvärld som verkar i liknande processer av förnyelse. En central komponent är att aktivt delta i de nationella nätverk för förnyelse och innovation som finns på olika områden. I arbetet med att realisera en ny region med Umeå blir samarbete och gemensamma projekt med Umeå universitet och Umeå kommun av stor betydelse. Vi ska därför målmedvetet arbeta för att finna de rätta nätverken att involvera oss i och skapa nya samarbeten.

Satsning på utbildningsmiljöer

Det krävs fortsatta satsningar på utbildningsmiljöer och Campus Örnsköldsvik. Vi ska fortsätta arbeta med att skapa mötesplatser för studerande. De som går distansutbildningar, studenter emellan samt mellan studenter och anställda som vidareutbildar sig.

Sociala medier och nya tekniska möjligheter

En del i att exponera Örnsköldsvik för fler nya influenser är att öppna upp ytterligare arenor där det är möjligt. Exempel på en sådan arena är de sociala medier som växer fram på internet. Det skapar möten och tillgänglighet över generationsgränserna, vi möter de unga där de finns i sin vardag, och då är internet en central plats. Världsklass ska bidra till en ökad öppenhet för nya tekniska möjligheter och lösningar bland medborgare. Vi ska även stimulera till en ökad kunskap, färdighet och vilja hos Örnsköldsviks offentliga aktörer att hantera dessa arenor på ett bra och mervärdesskapande sätt.

5. DET FORTSATT UTVECKLINGSARBETET

5:1 BEFINTLIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

Utvecklingsarbetets fortsättning har en mer abstrakt karaktär än tidigare då det ofta tagit fysisk form. Det handlar om att skapa kreativa miljöer, ändra mentala bilder, förändra strukturer etc. Under de kommande åren fram till 2015 kommer turbulensen och förändringstakten med all sannolikhet att vara fortsatt hög, troligen högre än idag. Ett fortsatt effektivt utvecklingsarbete är därför viktigare än någonsin för att Örnsköldsvik skall fortsätta vara framgångsrikt. Detta gäller inte minst utifrån de drivkrafter som gäller för regional utveckling där stor blir större. Utvecklingsarbete kan aldrig betraktas som färdigt och risken finns nu, efter alla framgångar under de senaste åren, att takten i arbetet mattas. Vi är övertygade om att det utvecklingsarbete som bedrivits inom Vision 2008 och sedermera inom Världsklass 2015 är en viktig framgångsfaktor. En utmaning i det framtida arbetet blir att fortsätta på den inslagna vägen, att bibehålla det goda samarbetsklimatet och att tillsammans fortsätta genomföra saker som främjar växtkraften i kommunen.

5:2 VISION FÖR FRAMTIDEN

Utvecklingsarbetet i Örnsköldsvik präglas av delaktighet, öppenhet och mångfald där alla människor i Örnsköldsvik känner sig inkluderade. Det finns en mängd olika arenor för människor att engagera sig på och samverka genom. Vi är nationellt kända för vårt mod att använda nya metoder som skapar delaktighet. Medborgarna känner en stolthet över de internationella företagen som fortsätter investera i och utveckla Örnsköldsviks näringsliv. Det finns en stolthet över Örnsköldsvik som alla gärna förmedlar.

5:3 PROJEKTOMRÅDEN

Det är en utmaning att inte enbart fokusera på vad som genomförs utan även på hur. Här rör det sig om att ta fasta på det vi vet är framgångsfaktorer för utvecklingsarbetet och säkerställa att dessa metoder, arbetssätt och förhållningssätt genomsyrar de projekt som bedrivs i Örnsköldsvik.

Världen investerar i Örnsköldsvik

Tittar vi oss omkring är det tydligt att världen investerar i Örnsköldsvik. Det nya ägandet av Domsjö fabriker är ett exempel på det. Vi ska synliggöra att vi som plats har en internationell attraktivitet vilken vi ska förvalta och förädla de kommande åren. Vi ska fortsätta skapa förutsättningar för att driva framgångsrika företag och se till att goda möjligheter för nyetableringar finns här.

Metoder och arbetssätt

Det finns centrala delar i det utvecklingsarbete som bedrivit genom åren som kan anses vara avgörande för en god process. Dessa måste även fortsatt tillämpas i de projekt som bedrivs inom ramarna för Världsklass 2015. Utvecklingsarbetet ska:

- Vara en inbjudande och inkluderande process som är öppet och tillgängligt för alla.
- Eftersträva mångfald och bredd på all nivåer i arbetet och i processen.
- Möjliggöra och öppna upp nya arenor för människor och aktörer att mötas, samverka och förändra.
- Verka för att öppna upp slutna strukturer i lokalsamhället och bidra med nya influenser.

- Ha ett projektinriktat arbetssätt där saker kommer vidare från ord till handling.
- Fortsätta utveckla metoder som uppmuntrar till engagemang och delaktighet.

Verktyg

Det finns en rad verktyg som ska eller redan har tagits fram för att utvecklingsarbetet ska bli mer öppet, inkluderande och tillgängligt. Dessa ska vidareutvecklas under de kommande åren och kan användas och delas i parallellt med varandra.

- Öppen utlysningsperiod

Ett par gånger per år kommer projektteamet inom Världsklass 2015 att bjuda in till ett så kallat "open call". En kortare period (1-3 veckor) då det är öppet för alla som vill att komma in med sina idéer och projekt som man vill genomföra inom ramarna för Världsklass 2015 och som syftar till att möta upp någon av de fem utmaningarna. Under perioden är det öppet att ansöka om ekonomiska medel från Världsklass 2015 för medfinansiering av de projekt man har för avsikt att genomföra.

- Ambassaden

Vi vet att det finns många människor som känner starkt för Örnköldsvik. Att kunna sprida sin positiva bild av Örnköldsvik och få dela den med andra är viktigt. För att kunna ta tillvara på alla de som vill bidra till att Örnköldsvik fortsätter att utvecklas i en positiv riktning fortsätter vi utveckla ambassaden. Det är också ett sätt att stärka Örnköldsviks varumärke. Därför ska arbetet med Örnköldsviks Ambasad och ambassadörerna fortsätta och utvecklas vidare under de kommande åren.

- Sociala medier

För att ytterligare synliggöra det arbete som görs inom Världsklass 2015 och för att tillgängliggöra utvecklingsarbetet för fler ska projektteamet vidareutveckla sitt arbete med olika typer av sociala medier. Det utgör även en ny arena för människor att kunna engagera sig för Örnköldsviks utveckling på.

- Varumärkestärkande arbete

För att möta upp utmaningarna på ett bra sätt och kunna kommunicera Örnköldsviks konkurrens- och attraktionskraft på ett optimalt vis krävs ett strategiskt arbete med varumärket Örnköldsvik som plats. En medvetenhet på varumärkesområdet och en förmåga att arbeta mot samma mål gällande dessa frågor är en viktig framgångsfaktor för ett lyckat kommunikativt arbete. Strategiska projekt som syftar till att stärka varumärket Örnköldsvik ska bedrivas utifrån Världsklass 2015 med en professionell varumärkesanalys som grund.